

Referanser:

Arkivsak: 19/00159-15

Saksdokumenter:

Utkast til studieemne om pilegrim 190919

Skisse til langtidsplan med fast kurssyklus videreutdanning for prester aug 2019(3)

Foreløpig skisse Skriftemålet

Gudstjenestens musikalitet i ord og toner

EVU - plan og prosess 2020

Sammendrag

Bispemøtet behandler EVU-saker på sine møter i februar og oktober. Til denne behandlingen ligger det tre saker:

- Langtidsplan – Kompetanserådet
- Norm for støtte til deltakelse på EVU-tiltak
- Utlysning av kurs våren 2020

Langtidsplan – Kompetanserådet

Kompetanserådet har utarbeidet et forslag til en langtidsplan for EVU-kurs, hvor kjerneemner i praktisk teologi, og andre kurs, blir tilbudt på en regelmessig basis. Biskopene bes nå drøfte om man ønsker en slik plan, og om hvordan man eventuelt ønsker å utvikle denne videre i samarbeid med andre aktører i EVU-arbeidet.

Norm for støtte til deltakelse på EVU-tiltak

I Nasjonal kompetanseutviklingsplan heter det i handlingsmålenes punkt 1 e: *Bispemøtet utarbeider en veiledning om rammer for permisjon, refusjoner og tilrettelegging på basis av gjeldende avtaleverk i staten.* Etter samtaler med bispedømmene på EVU-konferansen og i Sentralt etterutdanningsutvalg (SEU) legges det nå fram en skisse til en mulig felles norm for støtte til etter- og videreutdanning. Biskopene bes drøfte forslaget som nå foreligger.

Utlysning av kurs våren 2020

Bispemøtet skal vedta hvilke kurs man ønsker å anbefale utlyst med søknadsfrist til biskop 15. februar 2020. Kursene som er fremmet av Kompetanserådet er:

- Pilegrim i historie og samtid (TF)
- Gudstjenestens musikalitet i ord og toner (NMH og MF)
- Skriftemålet som praksis og prisme (MF)
- PKU (MF)
- Prest og teolog i praksis (TF, VID og MF)

Forslag til vedtak

Bispemøtet har drøftet etter- og videreutdanning, og ber om at

1. Langtidsplan for kursutlysninger utvikles videre med ut i fra de føringer som ble gitt på møtet.
2. Norm for støtte til deltakelse på EVU-tiltak utvikles videre ut i fra de føringer som ble gitt på møtet, med tanke på endelig fastsettelse høsten 2020.
3. Følgende kurs lyses ut med søknadsfrist til biskop 15. februar 2020:
  -
  -
  -

Saksorientering

Bakgrunn

1. Langtidsplan – Kompetanserådet

Til Bispemøtets behandling av EVU-saker i oktober 2018 og februar 2019 har det vært inkludert en oversikt over kommende kurs for en tid fremover. Dersom Bispemøtet i denne saken anbefaler de tre kursene som er planlagt utlyst våren 2020 ser oppdatert plan slik ut:

	2019 høst	2020 vår	2020 høst	2021 vår	2021 høst	2022 vår	2022 høst	2023 vår
Ptp del 1								
Ptp del 2								
PKU								
Teologi og forkynnelse								
Ledelse, roller, samspill								
Prest i livsinsåpent								
Pilegrimskurs								
Gudstjenestekurs								
Skriftemål								
Dogmatikk/samtidsteologi								
Funksjonshemmede og kirken								
GT-kurs								
AVU								

Denne oversikten tar utgangspunkt i når kursene gjennomføres. F.eks. vil ledelseskurset, som har hatt søknadsfrister både i vår og i høst, kun stå oppført som blå våren 2020, som er det semesteret kurset gjennomføres. Det som er vedtatt anbefalt av Bispemøtet står i blått, mens det som er foreslått fra lærestedene er markert i oransje. Merk at alle de tre kursene som nå er til behandling på dette bispemøtet er markert i oransje, og at dette endres til blått dersom de anbefales utlyst.

De øvrige kursene som er markert i oransje har en noe mer usikker oppstartdato. Denne oversikten gir derfor mer et bilde av hvordan det kan bli, enn hvordan det faktisk er. TF har signalisert at de ønsker å gjennomføre et dogmatikk/samtidsteologi-kurs våren og høsten 2021. VID har signalisert at de ønsker å gjennomføre ny runde med to kurs som allerede har blitt avholdt, Funksjonshemmede og kirken og GT som ressurs for prestatjenesten. Det er ikke avklart når disse planlegges utlyst, men VID ønsker i utgangspunktet at ett av kursene går i 2020/2021 mens det andre går i 2021/2022.

Bispemøtets oversikt er over konkrete kurs som er planlagt. Samtidig har Kompetanserådet, som er møtepunktet mellom Presteforeningen, MF, TF og VID, utarbeidet et forslag til en

alternativ langtidsplan. Kompetanserådets plan tar ikke utgangspunkt i bestemte kurs, men heller tematikk for kurs. Deres oversikt ser slik ut:

	Vår 1	Høst 1	V 2	H 2	V 3	H 3	V 4	H 4	V 5	H 5	Ant. deltakere pr. 5 år	Antall stp.
PTP 2 (80 stp/kurs)											80	400
Forkynnelse (500 stp/kurs)											125-150	1500
PKU/Sjelesorg 300 stp/år											75	1500
Ledelse/PLU (600 stp/kurs)											40	1200
Gudstjeneste (500 stp/kurs)											75-100	1000
Avhandling (150 stp år)											15	750
Andre kurs inkl. Kirke, kultur, samfunn (730 stp/år)											243 (50 % 10 stp, 50 % 20 stp)	3650
Totalt	2160		1960		1760		2160		1960		645-695	10000
AVU (1200 stp/kurs)											20	1200
PTP 1 (200 stp/kurs)											200	1000
Deltakere med andre arbeidsgivere											?	??

Denne planen skisserer en femårssyklus som er tenkt gjentakende og som vil dekke inn kurs innenfor de kjerneemnene som er en del av mastergraden i praktisk teologi, men som også fanger opp andre kurs. Som vedlegg til dette saksfremlegget ligger en fylligere redegjørelse for hva som er tenkt med denne planen. Hovedpoengene er:

- Å opprettholde at prester ansatt i rDNK hvert år gjennomfører 2000stp til sammen.
- Å sikre forutsigbarhet for prester og læresteder i EVU-arbeidet. Dersom man f.eks. ønsker å gjennomføre et homilietikk-kurs, men ikke har anledning til å delta på kurs som lyses ut nå, kan man vite at det kommer et lignende kurs om ikke så lenge.
- Å sikre at kurs i kjerneemnene i mastergraden i praktisk teologi, kurs i emner prestskapet gjennom EVU-undersøkelsen har ønsket seg, og kurs biskopene mener er relevante, kommer med jevne mellomrom.
- Å legge opp til en veksel mellom nasjonale og regionale (eks. prostibaserte) kurs.

EVU er i praksis et samarbeid mellom Bispemøtet, bispedømmene, lærestedene, og arbeidstakerorganisasjonene. Det arbeides med å bedre samhandlingen mellom disse. Å utvikle en felles langtidsplan kan bidra til å styrke dette, da man gis en felles horisont for hva som vil komme av EVU-tiltak i årene fremover.

En felles langtidsplan kan inkluderes i ny nasjonal kompetanseutviklingsplan, som skal vedtas på Bispemøtet i oktober 2020.

Biskopene bes drøfte om man ønsker å utvikle en felles langtidsplan med Kompetanserådet, og andre relevante aktører, og om hva som eventuelt vil være Bispemøtets ønsker og behov for en slik plan.

2. Norm for støtte til deltakelse på EVU

Spørsmålet om en enhetlig praksis for støtte og permisjon til deltagelse på EVU-kurs har vært tematisert mange ganger, senest på EVU-konferansen i april 2019 og i Sentralt etterutdanningsutvalg i september 2019.

Etter at alle bispedømmene ble én virksomhet etter 1. januar 2017 har behovet for en felles ordning blitt mer presserende. Det bør være et mål at rammene for prestedtjenesten er mest mulig lik på tvers av bispedømmene. Det virker nå til å være vilje blant både arbeidsgiver og arbeidstakere i å finne en felles standard som kan fungere som norm i behandlingen av søknader om deltagelse på EVU-kurs.

SEU ønsker nå å formulere en mulig felles standard. Denne standarden er ikke ment å være bindende, og det må tas høyde for at lokale variasjoner eller særlige behov gjør at et bispedømme kan avvike noe fra den. Målet er i så stor grad som mulig sikre like rammevilkår for prester ansatt i bispedømmene, og at biskopene gjennom Bispemøtet vil gi sin tilslutning til denne standarden. Arbeidstakerorganisasjonene har gitt innspill om at f.eks. særlige rekrutteringsutfordringer vil kunne være grunnlag for å avvike fra denne felles normen.

Permisjon

Lærestedene opererer med en standard om at 10 studiepoeng innebærer 30 dagers arbeid, 20 poeng 60 dager osv. I det tidligere kompetansekartet het det at «det anbefales å søke fire til fem ukers permisjon ved totalt 10 studiepoeng». Det vil si 20-25 dager. Disse tallene inkluderer også samlinger, altså dette er totalt medgått tid for å delta på et studium. Logikken og forbindelsen mellom kompetansekartet og lærestedene ligger i en forventning om at kursdeltagere legger inn 20% egeninnsats, altså fritid, i studiene.

En slik 80% arbeidstid/20% fritid-modell er allerede i bruk i noen bispedømmer, og ligger tett opp til praksisen som er i de andre. Da dette ble presentert på EVU-konferansen var det lite reaksjoner på forslaget, så det er naturlig å anta at dette kan være en akseptabel standard.

En 80/20-delning er tenkt brukt i tilfeller der prester frivillig søker om permisjon til studier gjennom REUene. Det vil altså være biskopen som avgjør om studiepermisjon kan finne sted, og 80/20-standardens angir hva som er naturlig å gi av permisjon, og hva den enkelte prest bør søke om. For studier som er pålagt prestene som obligatorisk oppgave, f.eks. Prest og teolog i praksis del 1, bør all studietid dekkes inn i arbeidstiden, da etter lærestedenes standard om at 10 stp er 30 dagers arbeid. Arbeidstakerorganisasjonene har også spilt inn at ABV også bør omfattes av samme ordning som PTP del 1 ettersom man etter endt studium vil bli tillagt nye arbeidsoppgaver av arbeidsgiver.

Det er naturlig å tenke at øvrige studiedager, som for eksempel én fast studieuke i året, inkluderes i den 80%-andelen som regnes som arbeidstid. Arbeidstakerorganisasjonene mener det er naturlig ikke å skille mellom bunden og ubunden tid når det kommer til studiepermisjoner, men at det da er en forutsetning at man tenker permisjon i hele dagsverk.

Arbeidstakerorganisasjonene har bedt om at vikarordninger bør drøftes i forbindelse med etableringen av en norm for permisjon. Det er naturlig å se disse to tingene sammen. I EVU-undersøkelsen fra 2017 skriver 28% at den viktigste årsaken til ikke å søke på EVU-kurs er at man «ikke har ønsket å belaste kolleger som følge av manglende vikardekning». Å sikre gode vikarordninger må derfor oppfattes som et middel for å rekruttere til EVU-tiltak. Vikarordninger har imidlertid to sider ved seg, en økonomisk og en annen hva gjelder å skaffe vikarer. Mange steder i landet vil sistnevnte ofte være vanskeligere enn det første. Tilgangen til vikarer er ikke jevnt fordelt, og mange steder vil det være vanskelig å få ordinerte vikarer som ikke er ansatt i prostiet. I en norm for støtte og permisjon for deltakelse i EVU-kurs vil det kunne være en mulighet for å si at det bør settes inn vikar dersom et fraværet grunnet studie overskrider et visst antall dager, men det er vanskelig å se hvordan dette kan følges opp. Det anbefales heller å tydeliggjøre at det er presten sitt ansvar å sikre nok prestedtjeneste i sitt prosti, og at presten, ved å gi sin påtegning på en EVU-søknad, også har tatt på seg et ansvar for å sikre at fraværet blir dekket opp på en forsvarlig måte.

Økonomisk støtte

En 80/20-modell kan, utover permisjon, også danne en standard for økonomisk tilskudd. Det vil si at bispedømmet, der biskopen har gitt sin anbefaling, dekker 80% av kostnadene i forbindelse med et kurs, og at presten selv dekker det resterende beløpet. Dette vil gjelde kurs presten deltar frivillig på. Der kurset er obligatorisk, må arbeidsgiver dekke alle kostnader.

Det er noe ulik praksis rundt om i bispedømmene på hvor mye økonomisk støtte en prest får til deltagelse på kurs. Noen steder er det for eksempel praksi at bispedømmet dekker kursavgift, mens presten selv dekker reisekostnader. En slik ordning kan slå uvjent ut, og gir ikke like vilkår. Det er dermed alle utgifter i forbindelse med kurs som bør inngå i en 80/20-modell, altså kursavgift, reise- og boutgifter. Det må her innarbeides rutiner for hvordan man søker rimelige og grønne reise- og boutgifter.

Lærestedene rapporterer at det er mange som følger kurs som ikke fullfører studiepoengene knyttet til kurset. Ettersom lærestedene får refundert midler på bakgrunn av avlagte studiepoeng, slår dette uheldig ut for dem. Det kan dermed være nødvendig å legge inn noen forbehold for økonomisk støtte. Nord-Hålogaland bispedømme har praksis med å kun utbetale 90% av beløpet en prest støttes med i forkant, og at de siste 10% holdes igjen til vedkommende har avlevert en rapport til bispedømmet i etterkant av studiet. En slik ordning anbefales da dette kan sikre flere gjennomførte studiepoeng, samt skape en rutine for innrapportering i etterkant av et kurs, slik at bispedømmet bedre har oversikt over hva slags kompetanse presteskaperen besitter.

Ulik praksis

En 80/20-modell kan danne et utgangspunkt for hvordan alle bispedømmene behandler EVU-søknader. Det er likevel viktig å understreke at det kan være behov for å avvike fra denne modellen, og at det viktigste er å sørge for gode rammer for presters deltagelse i etter- og videreutdanning. Man kan for eksempel se for seg at et bispedømme kan gi permisjon til å delta på et kurs, men at man ikke har økonomi til å dekke fullt ut 80% av utgiftene. Et forslag kan være at biskopen, dersom en søknad støttes på andre vilkår enn en 80/20-modell, må begrunne hvorfor dette støttes annerledes. Å begrunne slike vedtak gir transparens og innsyn i bispedømmets praksis og det vil gjøre det mulig å se hvordan de ulike bispedømmene behandler EVU-søknader.

Muligheten for ulik praksis rommer allikevel to utfordringer. Vil det være greit for en biskop å for eksempel innvilge 7 søkere 60% støtte i stedet for 80% til 5 søkere? Vil det være mulig for et bispedømme å konsekvent bruke en annen modell enn 80/20-modellen? Dette bør drøftes videre mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene.

Biskopene bes nå drøfte forslaget om en felles norm for permisjon og støtte til deltakelse på EVU-tiltak.

Etter dette må saken tas videre ved at det legges fram et konkret forslag til drøfting mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene. Dette vil skje enten i SEU eller i Kontaktmøtet. Trolig må endelig avtale underskrives av Kirkerådets direktør.

3. Aktuelle kursutlysninger

Kompetanserådet har vedtatt at de ønsker tre kurs utlyst våren 2020, med oppstart høsten 2020, i tillegg til Prest og teolog i praksis og PKU. Kursskisser for disse tre kursene ligger vedlagt.

Pilegrim i historie og samtid

TF planlegger kurset «Pilegrim i historie og samtid» med planlagt utlysning våren 2020. Bispemøtet ble orientert om kurset, og forelagt en foreløpig kursskisse, på sitt møte i oktober 2018.

I den oppdaterte kursskissen som ligger vedlagt heter det om emnet at studentene skal tilegne seg grunnleggende kunnskap om pilegrimsfenomenet i vestlig kristendom i historie og samtid med vekt på både praksiser og teologi. Studentene skal lære å drøfte og forstå disse gjennom en kritisk og kontekstuell tilnærming, bl.a. gjennom et minneteoretisk

perspektiv. De skal også få verktøyer til å arbeide kreativt og konstruktivt med pilegrimsarbeid i Den norske kirke i dag.

Kurset vil gi 10 stp og er samlingsbasert. Første samling er lagt til pilegrimssenteret på Orkenøyene. Kurset har en lav avgift, kr 5000,-, men det legges da opp til at deltagerne selv ordner reise og opphold på Orkenøyene og på framleggsseminar i Oslo.

TF har signalisert at man ønsker om lag 15 deltagere.

Gudstjenestens musikalitet i ord og toner

MF og Norges musikkhøgskole planlegger kurset «Gudstjenestens musikalitet i ord og toner» med planlagt utlysning våren 2020. Kirkerådet og Fagutvalg for kirkemusikk. Biskopene er blitt orientert om kurset på et helt generelt nivå, og har ikke sett en konkret skisse på kurset ennå.

Målet for kurset er å, ved en bred, tverrfaglig tilnærming, gi metoder og innspill til samarbeidet mellom kirkemusikere og prester om gudstjenesten. Gjennom verksteder, foredrag, gruppearbeid og fordypning i litteratur og musikk vil kursdeltagere få rom for refleksjon over egen liturgisk praksis og verktøy for dynamisk samarbeid på tvers av profesjoner.

NMH vil stå som kursarrangør. Lærestedene ser for seg om lag 25 deltagere, hvorav noe mer en halvparten er prester. Prisen vil ligge på omtrent kr 12 000,- i kursavgift, men kan endres noe.

Skriftemålet som praksis og primse

MF har i noe tid sett på muligheten for å gjennomføre et kurs om skriftemålet. Dette kurset er mindre gjennomarbeidet enn de andre som presenteres, og skissen som ligger vedlagt er derfor mer et utkast til en kursidé mer enn en ferdig kursskisse.

MF har bedt om å få innspill til om dette er noe som kunne vært aktuelt for prester å delta på. I SEU kommuniserte arbeidstakerorganisasjonene så positivt på et slikt kurs.

På grunn av planlagte permisjoner på MF, har det vært et ønske fra deres side å kunne gjennomføre et slikt kurs høsten 2020 og våren 2021. Dersom biskopene ønsker å utvikle et slikt kurs med tanke på utlysning våren 2020, må det gjøres et arbeid på MF, i dialog med Bispemøtet, slik at en fylldig kursskisse foreligger i god tid før søknadsfristen 15. februar.

Om PKU og PTP

PKU og Prest og teolog i praksis lyses ut til faste tider, PTP på vårsemesteret og PKU både vår og høst.

Ettersom PTP er en obligatorisk del av Innføringskurs for nye prester, må dette kurset lyses ut. Det er TF som koordinerer gjennomføring av dette i 2020 og 2021.

Bispemøtet har tidligere drøftet PKU, og det ble gjennomført et møte mellom Bispemøtets AU og MF, som koordinerer PKU, i august 2018. Det planlegges at denne saken følges opp på Bispemøtet i februar 2020, og at det derfor ikke legges opp til en større samtale om dette kurset i denne omgang. Det anbefales dermed, i denne omgang, å anbefale PKU utlyst våren 2020, slik praksis har vært frem til nå.